

Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 14g/2018

privind excepția de neconstituționalitate a art. 123 alin.(2) din Codul de procedură civilă și a unor prevederi din Regulamentul cu privire la modul de prestare și achitare a serviciilor locative, comunale și necomunale pentru fondul locativ, contorizarea apartamentelor și condițiile deconectării acestora de la/reconectării la sistemele de încălzire și alimentare cu apă, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 191 din 19 februarie 2002

CHIȘINĂU

9 februarie 2018

Curtea Constituțională, statuând în componența:

DI Aurel BĂIEȘU, *președinte de ședință*,
DI Igor DOLEA,
Dna Victoria IFTODI,
DI Victor POPA,
DI Veaceslav ZAPOROJAN, *judecători*,
cu participarea dnei Aliona Balaban, *grefier*,

Având în vedere sesizarea depusă la 29 ianuarie 2018,
Înregistrată la aceeași dată,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 9 februarie 2018 în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află excepția de neconstituționalitate a art.123 alin.(2) din Codul de procedură civilă nr. 225-XV din 30 mai 2003 și a punctelor 8/1-8/5 din Anexa nr. 7 la Regulamentul cu privire la modul de prestare și achitare a serviciilor locative, comunale și necomunale pentru fondul locativ, contorizarea apartamentelor și condițiile deconectării acestora de la/reconectării la sistemele de încălzire și alimentare cu apă, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 191 din 19 februarie 2002 [în redacția Hotărârii Guvernului nr. 707 din 20 septembrie 2011 cu privire la unele măsuri de eficientizare a funcționării sistemelor de alimentare centralizată cu energie termică], ridicată de către avocatul Dumitru Buliga, în dosarul nr. 2c-510/16, pendinte la Judecătoria Chișinău (sediul central).

2. Excepția de neconstituționalitate a fost depusă la Curtea Constituțională, la 29 ianuarie 2018, de către judecătorul Nicolae Șova, în temeiul articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituție, astfel cum a fost interpretat prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. La 2 iunie 2016, Cooperativa de Construcție a Locuințelor nr.73 a depus la Judecătoria Chișinău (sediul central) o cerere de chemare în judecată împotriva Societății Comerciale „IMC Market” SRL, cu privire la încasarea datoriei în sumă de 248 151 lei și 62 bani și a cheltuielilor de judecată.

4. În cererea de chemare în judecată au fost invocate prevederile punctelor 8/1-8/5 din Anexa nr. 7 la Regulamentul cu privire la modul de prestare și achitare a serviciilor locative, comunale și necomunale pentru fondul locativ, contorizarea apartamentelor și condițiile deconectării acestora de la/reconectării la sistemele de încălzire și alimentare cu apă, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 191 din 19 februarie 2002 [în

redacția Hotărârii Guvernului nr. 707 din 20 septembrie 2011 cu privire la unele măsuri de eficientizare a funcționării sistemelor de alimentare centralizată cu energie termică], precum și s-a făcut referire la unele hotărâri judecătorești irevocabile, care sunt întemeiate pe prevederile menționate.

5. În cadrul ședinței de judecată din 27 decembrie 2017, avocatul Dumitru Buliga, în calitate de reprezentant al Societății Comerciale „IMC Market” SRL, a solicitat ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor menționate la § 1.

6. Prin încheierea din aceeași dată, instanța de judecată a dispus ridicarea excepției de neconstituționalitate și transmiterea sesizării în adresa Curții Constituționale pentru soluționare.

B. Legislația pertinentă

7. Prevederile relevante ale Constituției (republicată în M.O., 2016, nr.78, art. 140) sunt următoarele:

Articolul 20 Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.”

Articolul 26 Dreptul la apărare

„(1) Dreptul la apărare este garantat.

(2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.

(3) În tot cursul procesului, părțile au dreptul să fie asistate de un avocat, ales sau numit din oficiu.

(4) Amestecul în activitatea persoanelor care exercită apărarea în limitele prevăzute se pedepsește prin lege.”

Articolul 46 Dreptul la proprietate privată și protecția acesteia

„(1) Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului sunt garantate.

[...]”

8. Prevederile relevante ale Codului de procedură civilă al Republicii Moldova nr. 225-XV din 30 mai 2003 (republicat: M.O., 2013, nr.130-134, art.415) sunt următoarele:

Articolul 123 Temeiurile degrevării de probațiune

„[...]”

(2) Faptele stabilite printr-o hotărâre judecătorească irevocabilă într-o pricină civilă soluționată anterior în instanță de drept comun sau în instanță specializată sunt obligatorii pentru instanța care judecă pricina și nu se cer a fi dovedite din nou și nici nu pot fi contestate la judecarea unei alte pricini civile la care participă aceleași persoane.

[...]"

9. Prevederile relevante din Anexa nr.7 la Regulamentul cu privire la modul de prestare și achitare a serviciilor locative, comunale și necomunale pentru fondul locativ, contorizarea apartamentelor și condițiile deconectării acestora de la/ reconectării la sistemele de încălzire și alimentare cu apă, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.191 din 19 februarie 2002 (M.O., 2002, nr.29-31, art.263), sunt următoarele:

„8/1. În cazul deconectării integrale deja efectuate a apartamentului (încăperii locuibile în cămine) de la sistemul centralizat de încălzire, cu instalarea altei surse de încălzire pentru întreținerea temperaturii constante în încăperea la un nivel de cel puțin +18 C, consumatorul va achita plata pentru încălzire în mărime de:

10%, începând cu 1 octombrie 2011;

15%, începând cu 1 octombrie 2012;

20%, începând cu 1 octombrie 2013

din costul energiei termice calculate pentru un metru pătrat al apartamentului (încăperii locuibile în cămine).

Plata stabilită în alineatul unu din prezentul punct va fi distribuită în aceeași perioadă de încălzire, în mod obligatoriu, de către gestionarul fondului de locuințe sau furnizor la reducerea plăților pentru consumatorii conectați la sistemul centralizat de alimentare cu căldură, conform calculului efectuat și semnat de către gestionar și furnizor, în cazul contractelor încheiate de furnizor cu gestionarul, sau furnizor și consumator, în cazul contractelor încheiate direct de furnizor cu consumatorul.

8/2. În cazul deconectării integrale deja efectuate a apartamentului (încăperii locuibile în cămine) de la sistemul centralizat de încălzire fără instalarea altei surse de încălzire pentru întreținerea temperaturii constante în încăperea la un nivel de cel puțin +18 C, consumatorul va achita plata pentru încălzire în mărime de 20% din costul energiei termice calculate pentru un metru pătrat al apartamentului (încăperii locuibile în cămine), începând cu 1 octombrie 2011.

8/3. Luând în considerare existența pierderilor normative de energie termică în încăperile tehnice (etaje tehnice și subsoluri) care mențin în stare funcțională sistemele inginerești de alimentare cu apă și de canalizare în perioada rece, necesitatea încălzirii locurilor de uz comun și imposibilitatea deconectării coloanelor de încălzire tranzitorii, în cazul deconectării parțiale deja efectuate a apartamentului (încăperii locuibile în cămine) de la sistemul centralizat de încălzire, consumatorul va achita plata pentru încălzire în mărime de:

100% – pentru suprafața încăperilor conectate;

20% – pentru suprafața încăperilor deconectate.

8/4. În cazul deconectării parțiale deja efectuate a apartamentului (încăperii locuibile în cămine) de la sistemul centralizat de încălzire, pentru încăperile auxiliare în cadrul apartamentului, în care nu a fost prevăzută instalarea corpurilor de încălzire, achitarea pentru încălzirea suprafețelor încăperilor auxiliare se va efectua proporțional suprafețelor încăperilor locuibile în care a fost prevăzută instalarea corpurilor de încălzire, neconectate/conectate la sistemul centralizat de încălzire, sau în baza recalculării sarcinii termice a apartamentului (încăperii

locuibile în cămine), care vor fi efectuate de către instituțiile de proiectare sau persoanele fizice care dețin licență în acest gen de activitate.

8/5. Deconectarea ulterioară integrală de la sistemul centralizat de încălzire se va efectua doar cu acordul în scris al tuturor proprietarilor de apartamente din cadrul blocului locativ, încăperi locuibile în cămine și gestionarului fondului locativ, cu condiția existenței proiectului reconstrucției sistemului centralizat de încălzire elaborat de către instituțiile de proiectare sau persoanele fizice care dețin licență în acest gen de activitate, pe baza datelor inventarierii sistemului centralizat de încălzire existent și coordonat în modul stabilit. Responsabilitatea asupra veridicității listelor și semnăturilor se pune în seama gestionarului fondului locativ.

[...]"

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

10. Autorul excepției de neconstituționalitate susține că prevederile art. 123 alin. (2) din Codul de procedură civilă, potrivit cărora *„faptele stabilite printr-o hotărâre judecătorească irevocabilă într-o pricină civilă soluționată anterior în instanță de drept comun sau în instanță specializată sunt obligatorii pentru instanța care judecă pricina și nu se cer a fi dovedite din nou și nici nu pot fi contestate la judecarea unei alte pricini civile la care participă aceleași persoane”*, restrâng accesul la justiție și încalcă dreptul la apărare al părții în proces, deoarece aceasta este lipsită de posibilitatea de a demonstra propriul adevăr și nu poate să-și exercite dreptul la contestarea unor fapte, stabilite eronat prin hotărârile judecătorești anterioare. În acest sens, rolul instanțelor de judecată este redus doar la pronunțarea unei alte hotărâri având la bază hotărâri judecătorești anterioare.

11. În partea ce ține de neconstituționalitatea prevederilor pct. 8/1-8/5 din Anexa nr. 7 la Regulamentul contestat, introduse prin Hotărârea Guvernului nr. 707 din 20 septembrie 2011, autorul menționează că acestea operează și pentru situațiile anterioare, încălcându-se astfel principiul previzibilității și accesibilității legii.

12. De asemenea, autorul menționează că, deși prevederile contestate urmează să se aplice doar în cazul apartamentelor și încăperilor locuibile în cămine, instanțele de judecată dispun încasarea sumelor pentru achitarea energiei termice și pentru încăperile nelocuibile, încălcându-se astfel dreptul la proprietate.

13. La fel, autorul susține că punctele 8/1-8/5 din Anexa nr. 7 la Regulamentul menționat sunt neconstituționale, întrucât nici o lege nu abilitează Guvernul cu aprobarea unor astfel de norme, iar potrivit prevederilor constituționale, hotărârile Guvernului se aprobă întru executarea legilor.

14. În final, autorul consideră că prevederile contestate contravin articolelor 4 alin. (2), 20, 22, 23 alin. (2), 26 alin. (1) și (2), 46 alin. (1), 54 alin. (1), 76, 102 alin. (2), 116 alin. (1), 127 alin. (1) și 119 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

15. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

16. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor și a hotărârilor de Guvern, în speță a Codului de procedură civilă și a Hotărârii Guvernului nr. 191 din 19 februarie 2002, ține de competența Curții Constituționale.

17. Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate, fiind ridicată de către avocatul Dumitru Buliga, în dosarul nr. 2c-510/16, pendinte la Judecătoria Chișinău (sediul central), este formulată de subiectul abilitat cu acest drept, în temeiul articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituție, astfel cum a fost interpretat prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

18. Curtea reiterează că prerogativa de a soluționa excepțiile de neconstituționalitate, cu care a fost investită prin articolul 135 alin.(1) lit.g) din Constituție, **presupune stabilirea corelației dintre normele legislative și textul Constituției, ținând cont de principiul supremației acesteia și de relevanța prevederilor contestate pentru soluționarea litigiului principal în instanțele de judecată.**

19. Curtea reține că obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie dispozițiile:

- articolului 123 alin. (2) din Codul de procedură civilă;
- punctelor 8/1-8/5 din Anexa nr. 7 la Regulamentul cu privire la modul de prestare și achitare a serviciilor locative, comunale și necomunale pentru fondul locativ, contorizarea apartamentelor și condițiile deconectării acestora de la /reconectării la sistemele de încălzire și alimentare cu apă, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 191 din 19 februarie 2002 [în redacția Hotărârii Guvernului nr. 707 din 20 septembrie 2011 cu privire la unele măsuri de eficientizare a funcționării sistemelor de alimentare centralizată cu energie termică].

- Cu privire la punctele 8/1-8/5 din Regulament

20. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea observă că prevederile contestate au constituit anterior obiect al instanței de contencios constituțional, astfel, prin Decizia nr. 7 din 30 decembrie 2011, Curtea Constituțională s-a pronunțat în acest sens și a sistat procesul pentru controlul constituționalității.

21. În decizia menționată, printr-o analiză a prevederilor legale, Curtea a reținut că normele contestate, fiind elaborate pentru executarea legilor care nu sunt contestate, nu constituie domeniul jurisdicției constituționale, fiind susceptibile de controlul legalității, care ține de competența instanțelor de drept comun.

22. În același timp, Curtea menționează că alegațiile autorului, potrivit cărora prevederile punctelor 8/1-8/5 din Regulament vizează doar apartamentele și încăperile locuibile în cămine, dar nu și încăperile nelocuibile, nu constituie veritabile critici de neconstituționalitate.

23. Curtea menționează că, în cadrul procedurii de ridicare a excepției de neconstituționalitate, este competentă, potrivit articolului 135 din

Constituție, de a raporta o normă legală la o normă constituțională. Or, în speță, Curtea atestă că problema invocată se referă la modul de aplicare și interpretare a prevederilor contestate de către instanțele de judecată, și nu la neclaritatea acesteia, fapt care excede domeniului jurisdicției constituționale.

- *Cu privire la dispozițiile art. 123 alin. (2) din Codul de procedură civilă*

24. Examinând prevederile art. 123 din Codul de procedură civilă, Curtea constată că acestea statuează *temeiurile degrevării de probațiune*.

25. Astfel, potrivit alin. (2) al articolului menționat: „Faptele stabilite printr-o hotărâre judecătorească irevocabilă într-o pricină civilă soluționată anterior în instanță de drept comun sau în instanță specializată sunt obligatorii pentru instanța care judecă pricina și nu se cer a fi dovedite din nou și nici nu pot fi contestate la judecarea unei alte pricini civile la care participă aceleași persoane.”

26. Curtea reține că hotărârea judecătorească reprezintă actul final de dispoziție al unei instanțe judecătorești. Hotărârea judecătorească irevocabilă dispune de autoritatea lucrului judecat și produce unele efecte juridice precum: exclusivitatea, prejudicialitatea, obligativitatea, executorialitatea.

27. Curtea menționează că, potrivit efectului prejudicialității, faptele și raporturile juridice stabilite anterior printr-o hotărâre judecătorească irevocabilă sunt obligatorii pentru instanța care judecă o altă pricină **la care participă aceleași persoane**.

28. Totodată, Curtea reține că, având ca scop asigurarea stabilității și obligativității hotărârii judecătorești, caracterul prejudicial al hotărârii de judecată constituie un mijloc ce certifică necontrarietatea actelor judiciare și asigură aplicabilitatea principiului certitudinii juridice.

29. În același timp, Curtea menționează că ține de competența instanței de judecată de a determina corect obiectul probațiunii și de a accepta în proces doar probele necesare pentru soluționarea cauzei.

30. În acest sens, art. 121 din Codul de procedură civilă stabilește că instanța judecătorească reține spre examinare și cercetare numai probele pertinente, care confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existența sau inexistența de circumstanțe, importante pentru soluționarea justă a cazului.

31. Astfel, având în vedere efectele unei hotărâri judecătorești, Curtea nu poate reține criticile de neconstituționalitate ale autorului sesizării formulate în raport cu prevederile art. 123 alin. (2) din Codul de procedură civilă.

32. Având în vedere cele enunțate, Curtea menționează că excepția de neconstituționalitate nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în conformitate cu prevederile articolului 26 alin.(1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, articolelor 61 alin.(3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale și al pct. 28 lit. d) din Regulamentul privind procedura de examinare a sesizărilor depuse la Curtea Constituțională, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate:

- a articolului 123 alineatul (2) din Codul de procedură civilă al Republicii Moldova nr. 225-XV din 30 mai 2003;

- a punctelor 8/1-8/5 din Anexa nr. 7 la Regulamentul cu privire la modul de prestare și achitare a serviciilor locative, comunale și necomunale pentru fondul locativ, contorizarea apartamentelor și condițiile deconectării acestora de la /reconectării la sistemele de încălzire și alimentare cu apă, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 191 din 19 februarie 2002 [în redacția Hotărârii Guvernului nr. 707 din 20 septembrie 2011 cu privire la unele măsuri de eficientizare a funcționării sistemelor de alimentare centralizată cu energie termică], ridicată de către avocatul Dumitru Buliga, în dosarul nr. 2c-510/16, pendinte la Judecătoria Chișinău (sediul central).

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă nici unei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte de ședință

Aurel BĂIEȘU

Chișinău, 9 februarie 2018

DCC nr. 16

Dosarul nr. 14g/2018